

V tem letu je sem se veliko posvetil tudi računalništvu, saj smo leta 1990 kupili več računalnikov in moral sem se naučiti delati z njim.

Dogodki v preteklem letu so mi naložili mnogo drobnih opravil, ki so bila vezana na tekočo situacijo, želje posameznih inštitucij in kolegov ter drugih obiskovalcev. Poleg tega sem imel tudi vodstva po zbirkah, ki jih ima naš muzej.

Vladimir Šlibar

GORIŠKI MUZEJ

V prvih mesecih leta 1991 je delo na etnološkem oddelku potekalo v nadaljevanju pred leti začete raziskovalne naloge Etnološka topografija občine Tolmin. Opravljeno je bilo še dodatno delo pri zbiranju informacij na terenu, pregledu poročil terenskih ekip Borisa Orla, ki so delale na področju današnje občine Tolmin, v februarju pa sem prvo verzijo teksta oddala v pregled dr. Branku Marušiču. Topografija je v tej fazi zastala predvsem zaradi drugih nalog pri rednem delu v muzeju, z delom pri topografiji sem lahko ponovno nadaljevala šele v novembru. Poleg dopolnjevanja in popravkov sem tedaj lahko tekst tudi dopolnila z rezultati popisa prebivalstva leta 1991.

Udeležba na predavanjih Muzeoforuma (udeležili smo se je 10. 1. in 25. 4; članek o predavanju dr. Tomislava Šole je izšel v Primorskih srečanjih) je posrečena oblika izobraževanja muzejskih etnologov. Žalostno je le, da je pri muzejskem delu težko uporabiti nova spoznanja, saj je "vidna" realizacija muzejskega dela največkrat v celoti odvisna od splošne družbeno-politične situacije v okolju.

V januarju smo nadaljevali s pogovorom o možnosti ureditve "gotske hiše" v Šmartnem. Načelno stališče Goriškega muzeja je, da Goriški muzej ne more več postavljati dislociranih muzejskih zbirk za katere bi moral v nadalje tudi skrbeti in jih vzdrževati. Vendar se poskušamo prilagoditi interesu prebivalcev, če so sami pripravljeni oskrbovati zbirko. Tako smo v Šmartnem delno opremili spodnje prostore "gotske hiše" z muzealijami ob priliki razstave fotografij Rajka Bizjaka. V dogovoru z bodočo oskrbnico pa bo v zgornje prostore prenešana razstava o Brdih.

Prav tako smo prisluhnili želji prebivalcev Gore-Otlice, da bi predmete s tega področja, ki so v Goriškem muzeju, vrnila za manjšo zbirko v prostorih kmečkega turizma na Sinjem vrhu. Predmeti so bili restavrirani in dani na posodo lastniku kmečkega turizma za krajši čas, dokler krajanji sami ne zberejo predmete za zbirko.

Etnologinja Ana Šundov je v okviru muzejske prakse uredila etnološko literaturo knjižnice Goriškega muzeja.

8. februarja je bila v Goriškem muzeju otvoritev razstave "Briške čerešnje so ble rdače.", ki sta jo pripravila etnologinja Katja Kogej in oblikovalec Boris Blaško.

15. februarja je bil prvi sestanek širšega kroga sodelavcev za postavitve stalne zbirke Trentarskega muzeja v okviru Informativnega centra Triglavskega narodnega parka. Poleg predstavitve možnega scenarija zbirke in gradiva, ki je na razpolago je bila predstavljena tudi zamisel o postavitvi skansena značilne trentarske arhitekture, ki naj bi potekala v organizaciji Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine.

V marcu so se nato začele intenzivnejše priprave pri oblikovanju predlogov za pripravo Informativnega centra TNP ter stalne zbirke Trentarskega muzeja v njem, konec marca pa smo pripravili strokovno ekskurzijo z ogledom bavarskega narodnega parka Bayerische Wald in institucij parka, ki bi nam lahko služile za primer muzeja in informativnega centra parka ter skansena v okviru parka. Pogovori o pripravi muzeja in informativnega centra na Logu v Trenti so potekali tako na Triglavskem narodnem parku, na tolminski občini, z domačini, z možnimi sodelavci za vizualno dokumentacijo ter z možnimi izvajalci postavitve vse do začetka novembra, ko sem delo začasno opustila in začela s ponovnim delom pri topografiji občine Tolmin. V poletnih mesecih pa sem bodisi skupaj s sodelavci iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, bodisi sama opravila okrog 10 terenskih dni dela v dolini Trente, vendar sem zaradi delo morala opustiti, ker muzej tedaj še ni dobil sredstev za finančno pokritje akcije Trenta. V juliju sem tudi začela s pregledom arhivskega gradiva občine Trenta oz. Soča-Trenta; delo v arhivu še ni zaključeno.

V maju sem pripravila tekst za publikacijo Raziskovalnega tabora v dolini Tolminke, kjer sem sodelovala kot mentorica pri dveh taborih v letu 1988 in 1990, raziskovali pa smo planine v pogorju ob dolini Tolminke. Ob tekočem delu v muzeju se je težko izogniti nalogam, kjer je potrebna pomoč oz. skupno delo vseh delavcev muzeja - tako sem priskočila na pomoč tudi pri zgodovinski razstavi Podobe primorskih krajev in pri postavljanju galerije Zorana Mušiča ter arheološke razstave Grajska zapuščina na gradu Dobrovo, prav tako pa tudi pri obnovi Tolminske zbirke.

Problem depoja je akuten problem Goriškega muzeja - depoji v starem gradu Vipolže so namreč popolnoma neustrezni, gradivo pa je v njih sicer spravljeno, vendar strokovno neustrezno obdelano, nepregledno in v klimatsko neustreznih in zaprašenih prostorih. Zato sem v skupščini občine Nova Gorica in pri ustreznih občinskih oddelkih sprožila vprašanje reševanja depojev Goriškega muzeja. Tako depoje kot ostale spremljevalne prostore Goriškega muzeja bi lahko uredili v kompleksu vile de Bartolomei v Solkanu, kjer ima Goriški muzej že restavratsko-konservatorske delavnice in razstavne prostore, s tem, da bi se iz ostalih prostorov oz. stavb kompleksa umaknil goriški oddelek koprskih zaporov. Tako bi tudi sprostili grad Vipolže, ki je nujno potreben obnove. Konkretno pa sem tako problematiko gradu Vipolže kot gornji predlog predstavila v članku za Primorska srečanja.

Prav zaradi opisanega stanja depojev je zbiranje in odkup etnološkega gradiva izredno oteženo. V oktobru smo namreč odkupili zelo lepo ohranjeno spalnico iz obdobja ob koncu 19. stoletja, ki pa je ne moremo shraniti v Vipolžah, saj bi se v takih prostorih stanje muzealij hitro poslabšalo. Spalnico še vedno hrani prejšnji lastnik, do trenutka ko to pišem, pa Goriški muzej še ni našel rešitve za ustrezno deponiranje pridobljenih predmetov.

Ko sem zgoraj omenila odvisnost realizacije muzejskega dela v okolju od aktualnih družbeno-političnih razmer, sem poleg problematike depojev, realizacije razstav, publikacij itd. imela v mislih tudi vključevanje muzejskih predmetov v današnji čas. Ob vedno večjem povpraševanju po muzejskih predmetih, ki naj bi jih "izposodili", "dali na ogled", pa tudi ob kolekcionaštvu, odkupovanju in izvozu teh predmetov, kar vse opažamo na terenu, vidimo, da se ljudje vedno bolj zavedajo pomena starin - v današnjem turističnem okolju pa bi lahko bili etnološki muzejski predmeti predloga za izdelavo turistično zanimivih spominkov ali uporabnih predmetov. Tako sem za mizarsko delavnico Mlinar iz Orehovalj pripravila idejni predlog za izdelavo primorskih skrinj po vzorcu skrinj iz depoja Goriškega muzeja, vendar je brez ustrezne široke bodisi finančne kot komercialne podpore tudi ta predlog obsojen na to, da bomo ostali le pri pogovorih.

V decembru sem s predstavitvijo etnološkega oddelka Goriškega muzeja sodelovala na posvetovanju o etnografskih muzejih, ki ga je organiziralo Furlansko filološko društvo v Vidmu, na njem pa je sodelovala vrsta predstavnikov muzejev iz Furlanije-Juljske krajine, ter muzalci iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije.

Ob pregledu opravljenega dela preteklega leta se vedno znova zavem, kako težko se je držati pripravljenih programov bodisi za tekoče leto ali za t.i. srednjeročna obdobja. Zato naj naslednje točke programa mojega bodočega dela v muzeju zapišem le kot željo, upanje in vizijo neke usmeritve:

- priprava topografije občine Tolmin za objavo, ureditev osnovne etnološke dokumentacije za občino Tolmin in začetek zbiranja podatkov za občino Nova Gorica
- postavitve stalne zbirke v Trenti z ustreznim katalogom
- ureditev depoja etnološkega materiala v prostorih kompleksa vile de Bartolomei, popis muzealij in vnos v računalniški program Modes.

Inga Brezigar

V začetku leta 1991 sem se v glavnem posvetila pripravam na razstavo o pretekli podobi Brd in jo skupaj s sodelavci (zlasti: Blažko, Doplihar in Rijavec) tudi postavila. Naslovili smo jo Briške čeriešnje so ble rdače... in odprli v začetku februarja. Razstavo si je ogledalo veliko osnovnošolskih skupin, ki sem jih tudi vodila po razstavi.

Sodelovala sem pri postavitvi razstave o razglednicah z naslovom Podobe primorskih krajev 1897 - 1918, zlasti s pripravo podnapisov, spremnih tekstov, korekturami in drugim.

Do junija sem v Srednješolskem centru v Tolminu vodila serijo etnoloških predavanj v okviru "obveznih izbirnih vsebin", kjer sem dijake centra seznanjala z osnovami etnološkega raziskovalnega dela in skupaj s kustosom Tolminske muzejske zbirke Markom Gregom izpeljala nekaj praktičnih vaj.

Na osnovni šoli v Dornberku sem pomagala pri izboru etnoloških predmetov za stalno šolsko zbirko, ki bi jo na šoli radi še dopolnjevali. Obljubila sem nadaljnjo strokovno pomoč, saj nameravajo etnološke predmete še naprej zbirati, popisovati, čistiti in razstavljati.

Veliko mojega dela je bilo posvečenega tudi pripravi kataloga za Galerijo del Zorana Mušiča na gradu Dobrovo. Vnašala sem bibliografske in druge podatke, jih uredila, nazadnje pa opravila korekture.

Na upravi Goriškega muzeja sem uredila zbirko naslovov s programom "Komitenti", ki jih večinoma uporabljajo Goriške galerije. Osnovala sem tudi zbirko naslovov turističnih agencij, ki jih GM namerava obveščati o svojih zbirkah in vabiti na ogleda.

V jesenskem času sem pripravila zloženko z naslovom "Martinovo - jesenski pust", za katero sem prispevala tekst in risbe, jo sama oblikovala, opravila korekture. Izšla je s pomočjo Občinske turistične zveze, ki je plačala tiskanje. Sodelovala sem tudi pri pripravi kataloga renesančne keramike (vnašanje podatkov, nekatere korekture).

Proti koncu leta sem opravila nekaj dni terenskega dela v Lokavcu in na Predmeji, raziskovala furmanstvo in ledarstvo na tem področju ter začela s pripravami na "Lokavško furengo" in na razstavo vozov, ki bo v maju 1992 v Ajdovščini.

Decembra sem se udeležila tečaja etnološke risbe, ki ga je organiziralo Slovensko etnološko društvo.

Udeležila sem se otvoritve solinarskega muzeja v Sečoveljskih solinah.

Opravljala sem tudi veliko sprotnega tekočega dela:

- pripravljala strokovna mnenja za izvoz predmetov,
- odkupovala predmete,
- inventarizirala,
- vodila po muzeju (tudi v Štanjelu),
- zunanjim uporabnikom svetovala, posredovala podatke in drugo.

Bibliografija

- zloženka: Briške čeriešnje so ble rdače...
- Votivi na Slovenskem, Primorski dnevnik, 12.6.1991, str. 9
- zloženka: Martinovo - jesenski pust, november 1991
- Martinovo - jesenski pust, Primorski dnevnik, 10.11.1991, str. 3 (samovoljna objava PD)

Sodelovanja:

- v izvršnem odboru Slovenskega etnološkega društva
- v komisiji za etnološko terminologijo
- v komisiji za dokumentacijo (Zveza muzejev)
- v projektu: Maske slovenskega etničnega ozemlja

Katja Kogej